

Constance Leisurová

*Láska
v
Provence*

ARGO

Constance Leisureová

Láska v Provence

Z anglického originálu *Amour Provence*,
vydaného nakladatelstvím Simon & Schuster
v New Yorku v roce 2016, přeložila Jana Koubová.

Přebal navrhla Gabriela Plítková.

Odpovědná redaktorka Markéta Nová.

Korektury Martin Svoboda.

Technická redaktorka Saša Švolíková.

Vydalo nakladatelství Argo,

Milíčova 13, 130 00 Praha 3, www.argo.cz,

roku 2017 jako svou 3231. publikaci.

Grafická úprava a sazba Vladimír Fára.

Vytiskla tiskárna Akcent.

Vydání první.

ISBN 978-80-257-2128-5

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod Kosmas

Sklad: Za Halami 877, 252 62 Horoměřice

Tel.: 226 519 383, fax: 226 519 387

E-mail: odbyt@kosmas.cz

www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit v internetovém knihkupectví
www.kosmas.cz

Sprostá slova

Jakmile slunce zdolalo potemnělou horu, zbarvilo zlatými paprsky domy u silnice. Didier Falque stál pod lipou, pěkný kus stranou od svých přátel Sébastiena a Evy, kteří se v polorozpadlém kamenném přístřešku sloužícím coby autobusová zastávka drželi za ruce. Třetí kamarád Jeannot Pierrefeu se bavil kopáním do kamínek na cestě. Na rozdíl od Didiera Jeannot nedovedl vydržet v klidu ani se soustředit. Věčně byl v pohybu a okolí tím lehce rozptyloval, dokonce i ve vyučování. A teď, když zlatý oblouk slunce stoupal nad zubaté vrcholy a připomínal kopeček meruňkového *sorbetu* naservírovaný na exkluzivním pokrmu, se Jeannot dal do divokého tance s vlastním protáhlým stínem.

Od zastávky se jejich vesnička Serret podobala královské koruně vsazené do horského svahu. Domy naskládané jako drahokamy jeden na druhém obklopovala masivní kamenná hradba. Nad tím vším se v ranním světle skvěla zřícenina pevnosti z bílého vápence.

Didier cítil svěží vůni poupat, která nedávno vyrašila na stromech. Neudržovanou půdou podél silnice si dokonce prorazilo cestu několik mečovitých trsů kosatců. To jarní ráno byli všichni v tričkách a jeden jako druhý měli dlouhé střapaté vlasy, jak velela móda sedmdesátých let. Didierovi jedinému nesplývaly hladce a rovně, ale místo toho mu na hlavě jako přilba seděla kštice vlasů pevných jako žíně. V naději, že jim vnutí žádaný tvar, je mozolnatými prsty tiskl k hlavě.

„Didi, uvažovals o tom, že si to křoví vyžehlíš?“ Jeannot kroužil nepříjemně blízko a velkými tlapami si po šterkové silnici kopal sem a tam s dalším kamínkem. „Všecky kudrnaté holky to tak dělají.“ Didier vymrštil svalnatou paži, ale klouby prstů se Jeannotovi pouze otřel o poskakující rameno. Na rozdíl od něj byl Didier pomalejší a dnes ráno mu připadalo, že má v těžkých pracovních botách závaží.

„Jeannote, nech si ty vtípky,“ zavolala na něj z přístřešku Eva. Ale usmívala se přitom, protože věděla, že zarazit proud Jeannotových slov či zkrotit jeho překypující energii bude marné. Chtěla se jen zastat Didiera, který, ačkoli navenek působí jako flegmatický suverén, je citlivý.

Didier však Evino okřiknutí skoro neslyšel. Zpoza kopce pod nimi se právě vynořila Berti Perraová s těžkou školní brašnou; při pohledu na její dokonalou dívčí postavu obvykle zatoužil něco říct – cokoli, čím by upoutal její pozornost. Ebenově černé vlasy se jí dnes ve slunci leskly tak, že jí kolem hlavy vytvářely zlatou aureolu podobnou svatozáři na pozlacených světcích ve vesnickém kostele. Byla o dva roky mladší než Didier a stejně jako on se narodila do vinařské rodiny; pocházeli nicméně z různých světů. Bertini rodiče Liliane and Clément Perraovi byli uznávaní, ba vážení, protože jejich vína slavného jména *Côtes du Rhône* se vyvážela do celého světa. Didierovu rodinu vinohrady, roztroušené po úbočích a postupně dokupované k už tak poměrně význačnému hospodářství, sotva užívaly. Jejich víno však bylo v porovnání s kvalitními víny z *Domaine Petitjean*, vinohradu Perraových, považováno za pouhé *vin de table*.

Poté co Jeannot doskákal po cestě k Berti a přistál přímo před ní, Didierovi zlostí zrudly tváře. Doufal, že ji první pozdraví on, ale Jeannot ho předběhl.

„*Salut, ma belle,*“ oslovil ji s úsměvem. „Dneska jdeš pozdě.“
„Doma byla krize.“

„Krise! Bylo vzrůšo?“

„Pati se ráno objevila s monoklem pod okem.“

„Philippe jí jednu vrazil?“

„Bráchové by se nás ani nedotkli!“ rozkřikla se Berti.

Didier tiše naslouchal a litoval, že nepochází z početné rodiny s pěti dětmi jako Berti. Možná právě kvůli tomu, že je jedináček, se mezi lidmi často cítil nesvůj.

„Tak co se teda stalo?“ vyzvídal Jeannot.

„Pati tvrdí, že vrazila do dveří, ale to oko měla napuchlé tak, že vůbec neviděla. *Maman* s ní šla k doktorovi.“

Jeannot mávl rukou. „Tak tohle budeme muset ještě probrat!“ Nato vzal Berti kolem ramen a šlapali do kopce.

Didier stál na místě jako přibitý a prahl po tom, aby se dokázal zapojit do hovoru, jenže jak se tak usilovně snažil něco vymyslet, z hlavy se mu najednou všechno vykourilo. Přestože se všichni navzájem znali od dětství, Didiera už Berti nezajímala jako holka ze školního hřiště. Kdykoli se mu naskytla příležitost mluvit s ní na nádvoří *lycée*, vyvádělo ho to z konceptu tak, že se mu nervozitou zvyšoval hlas, až měl nakonec dojem, že vyloženě křičí. Z toho, jak mu pokaždé na chvílku zdvořile popřála sluchu, načež se na něj mile usmála a pak poodešla ke skupince přátel, mu bylo jasné, že je všechno úplně špatně.

Pokud by ty tři mladíky z dnešního rána někdo postavil do řady a porovnal, Didier by z toho vyšel jako nejpohlednější. Oproti vytáhlému Sébastienovi byl statnější a na rozdíl od Jeannotovy šaškovské vizáže, která se dobře hodila k jeho veselé povaze, měl výrazné, klasicky hezké rysy obličeje. Na svůj věk se choval mnohem dospěleji. V rodině Falquových měli všichni tmavé vlasy a vypadali jako Židé, třebaže v době, kdy Avignon a okolní Comtat Venaissin patřily papeži, byli jejich předky mocní biskupové. I když Falquovi zůstali významnými majiteli půdy, ve skutečnosti nebyli o nic víc než obyčejní zemědělci; jeho rodiče stejně jako

ostatní vesničané denně pracovali na vinohradech a v nevelkých sadech. Didier podědil typické rodinné znaky, hrubé tmavé vlasy a vousy, už teď husté tak, že se musel každý den holit. Měl mohutný klenutý hrudník mladého hřebce a široká, pěkně tvarovaná ramena rozložitá jako dřevěné *portemanteau*. Didierův mužný vzhled k jeho velkému rozčarování však mnoho děvčat ve škole odrazil a zjevně je víc přitahovali světlaví kluci s hladkou pleť jako například Sébastien, jehož ochmýřená tvář a hubené paže si jakoby o nic neříkaly. Didierovy svaly a zarostlá brada do světa evidentně hlásaly, že od dívky očekává víc, než jí třeba bude po chuti, a tak se spolužačky v jeho přítomnosti chovaly nesměle a udržovaly si odstup.

Když Didier pozoroval zamilovaného Sébastiena s Evou, kteří spolu chodili už od základní školy, bodl ho někdy nepatrný osten žárlivosti, ale častěji mu ti dva, tím jak se třeli tvářemi o sebe a vydávali přitom nesrozumitelné tlumené zvuky, připomínali prostoduchá hospodářská zvířátka. Kamarád Jeannot se s holkami bavil úplně nenuceně, jenže ony jej pro jeho nevázané vtipkování málokdy braly vážně. Didier ze sebe nějaké vtipy vypravil jen z pocitu bezmoci, zpravidla když odpolední hodina matematiky u *madame* Morinové začala být nad jeho chápání. Neměl však ani schopnost ani chuť vyrovnat se Jeannotovi, který s absolutní lehkostí chrtil jednu slovní hříčku za druhou, vždy těsně na hraně přijatelnosti. Bylo nespravedlivé, že Jeannot tak bezpracně sbíral dobré známky a navzdory ne zrovna uctivému chování měl učitele na své straně, zatímco Didierovi vyčítali lenost a nepozornost, zejména v trigonometrii, kde vládla náročná *madame* Morinová. Být nařčen z lenosti bylo nicméně lepší než obvinění z natvrdomosti, z čehož měl hrůzu, protože v hloubi své mladé duše si uvědomoval, že tomu tak pravděpodobně je, aspoň co se školy týká. I kdyby nakrásně chtěl, nemohl učebnicím věnovat víc času, poněvadž ho čekaly povinnosti kolem domu a odpoledne

a večery pak trávil venku ve vinohradech v závislosti na ročním období postřikem, odstřiháváním, prořezáváním révy nebo sběrem hroznů. Ze všeho nejvíc měl rád otcův traktor; miloval hluk při řazení a obří pneumatiky, které na nezpevněných a polních cestách vtlačovaly do země menší i větší kameny. Hluk zbožňoval a rád se na něm i sám podílel; když hulákal z plných plic a snažil se přehlušit zvuk traktoru, jako by s burácejícím motorem soutěžil.

Kromě party z ranního autobusu Didier moc kamarádů neměl. Stejně staří kluci ho nezajímali. Avšak holky ve třídě, ale i ostatní ze školy, starší i mladší, ty ho jednoznačně přitahovaly. Víc se mu líbily tmavovlásky a především Berti Perraová s lesklými černými vlasy pod ramena. Didierova mladistvá touha v něm podněcovala zájem o to, s kým která dívka v jeho okolí chodí. Byl si ovšem vědom, že ve škole marní čas. Rád by se už viděl v opravdovém světě, kde by ho mohly potkávat opravdové věci.

Když onoho rána autobus přijel, Jeannot Berti zatáhl na sedadlo vedle sebe. Didier potichu zamručel a zasunoval se přitom k oknu na prázdné dvojsedadlo. Cestu do školy lemovaly rozkvetlé jabloně a v dálce u kraje silnice Didier uviděl mámu bývalého spolužáka; tlačila kolo do prudkého kopce. Byla v sukni a Didier si přes okno školního autobusu všiml, že má hezké nohy a bohaté černé vlasy husté jako hříva stočené do rozčepýřeného uzlu neúspěšně staženého rozevlátým bavlněným šátkem. Ustoupila stranou a sledovala projíždějící autobus. Jejich oči se střetly. Zvedla ruku na pozdrav a obdařila ho okouzlejícím širokým úsměvem, který odhalil špičaté bílé zuby podobné liščím. Sabine Dombaslová. Didier, překvapený jejím srdečným gestem, bezděčně zareagoval a také zvedl ruku. Rychle ji ale stáhl zpátky a doufal, že to nikdo nepostřehl.

Syn Sabine Dombaslové Manu nechal školy před dvěma lety a pracuje teď v otcově vinohradu přesně tak, jak bude po maturitě

naplno zaměstnaný u svého otce i Didier. Kvůli sporu o půdu, který se odehrál před několika lety, se ale jejich dvě rodiny rozkmotřily.

„Bruno Dombasle osázel vinnou révou půl hektaru malé parcely u lesa na *Plaine du Diable*, která je v našem vlastnictví,“ oznámil Didierův otec Guillaume městskému notáři zastávajícímu v majetkových záležitostech roli místního advokáta. Po pečlivém prostudování náležitých smluv a listin nicméně notář připustil, že skutečnou hranicí mezi pozemky obou rodin není schopen s jistotou určit. Poté nastala několikaletá nechutná tahanice, až posléze Didierův otec po jedné ostré hádce s nelibostí postoupil půdu Dombaslovi.

Skoro sedm roků nato se rodiny spolu pořád ještě nebavily. Když však Didier uviděl Manua nebo jeho rodiče, kývl na pozdrav. Některé výhodně položené vinice Dombaslových poprvé opravdu vynášely. Díky rostoucímu odbytu najednou Bruno, hlava rodiny, zjistil, že se může klidně oddávat svým vášním. Vedení přenechal Manuovi a začal vyjíždět do střední Francie na ryby a v průběhu honební sezóny navštěvoval různá místa ve východní Evropě oplývající hojností vysoké a jiné divoké zvěře. Přesto Dombaslovi dál bydleli jako většina místních hospodářů ve zchátralém kamenném domě pod vesnickými hradbami. Manu se před časem odstěhoval do jejich hospodářského stavení, které se nacházelo na planině v dubovém lesíku. Poněvadž Sabine nebyla žádná zahradnice a o kytky nijak nestála, byl jedinou okrasou přední části domu svlačec pnoucí se po okapové rouře. Každé jaro tatáž rostlina bez cizího přičinění znovu vzešla a pokrýla fasádu záplavou modrých kvítků.

Při vystupování z autobusu Didier překypoval pocitem štěstí, který dost dobře nechápal. Možná to bylo jen zásluhou krásného rána, hřejivého slunka v zádech, dívek, které si v lehkých bavlněných šatech vykračovaly oploceným nádvořím školy. Jenomže když k němu ze zadu přistoupil Jeannot a pištivým hláskem

nemluvněte zafňukal „Maman! Maman!“, dovtípil se, že si jeho kamarád určitě Sabinina pozdravu i jeho spontánní reakce všiml. Málem se hanbou propadl, když se mu v hlavě rozsvítilo; to ta Sabinina zvednutá ruka v něm vyvolala ono záhadné rozechvění, které teď vzalo zaslé, zadupáno do země komediantem Jeannotem; a ten mu nyní určitě nedá pokoj. Ale Jeannot už se o tom během dne nezmínil; Didierovi se ulevilo a jen doufal, že kamarád na tu epizodu zapomněl.

Zvláštní, že v následujících dnech jako by Sabine Dombaslová, kterou nikdy nijak zvlášť nebral na vědomí, byla ve vesnici neustále někde k vidění. Jednou odpoledne ji spatřil sedět přede dveřmi čajovny uprostřed vesnice poblíž kašny, z jejíž pitvorných hlav tryskala voda svedená z horských pramenů. Sabine měla přehozenou jednu bílou nohu přes druhou, a když ji míjel cestou na otcovo pole za městem, záblesk bledého stehna se mu mihl před očima.

„Didi, jak to děláš, že zvládáš tvrdě pracovat a ještě k tomu chodit do školy?“ zeptala se ho. „To náš Manu nikdy nedokázal!“ Didier pokrčil rameny, protože nevěděl, co na to říct. „Nechceš si na chvilku sednout? Na, vezmi si kousek dortu.“ Sabine mu podávala svůj talířek. Zavrtěl hlavou a zamumlal něco o nedostatku času. Zvedla k němu oči, zeširoka se usmívala, takže byly vidět její ostré liščí zuby, a Didiera napadlo, že udělal chybu, poněvadž dát si dort a chvilku s ní posedět by se mu líbilo. Příležitost však promarnil a teď už bylo pozdě pozvání přijmout.

Při práci, obzvlášť o víkendech, často vídal Sabine nahoře v zahradě všet prádlo nebo vysekávat malou kosou jarní květiny a rozkvetlé křoviny. Někdy se jednoduše opřela o parapet a hleděla do dálky, Didier měl ovšem dojem, že její pohled míří přímo na něj.

Koncem dubna strávil Didier celé sobotní dopoledne na vlnicích. Keříky bylo potřeba ošetřit postříkem. Otec mu pomohl

naplnit ohromnou, za traktorem připojenou kovovou nádobu, ze které se rozstříkovala účinná látka k ošetření čerstvě vyrašených výhonků. V poledne měl Didier za sebou zhruba třetinu veškeré práce, a tak když přišel čas oběda, zaparkoval traktor při okraji pozemku těsně pod vesnicí. Rozhodl se, že se vydá vzhůru obcí, pak se spustí dlážděnými uličkami dolů a projde starobyloou *Porte de la Bise*. Za starých časů plnila klenutá kamenná brána dvojí účel: nejenže se na noc zavírala a zamykala na ochranu před lupiči, ale zároveň bránila bouřlivému mistralu, bičujícímu severnímu větru, který hrozil smést vše, co mu stálo v cestě. Mistralu se říkalo *la bise*, polibek, a podle něho byla starodávná, k severu obrácená brána pojmenovaná. Didier se dnes ráno od své mámy Patou dozvěděl, že mu oběd nechá v troubě, protože budou s tátou pryč. Cestou do prudkého kopce tipoval, že ho k jídlu čeká *cassoulet* s fazolemi a naloženou husou, kterou měli včera k večeři, a v dychtivém očekávání cítil, jak mu v prázdném žaludku kručí hlady.

Míjel dlouhou kamennou usedlost Dombaslových. Ushlé stonky loňského svlačce brzy nahradí nové šlahouny, které už vyrazily a odzdola ovíjely kovovou okapovou rouru. Jak si tak vykračoval po polní cestě, dveře se otevřely a v tmavém obdélníkovém výklenku se objevila Sabine.

„*Salut*, Didiere,“ pozdravila ho.

„*Salut*,“ odpověděl. Dnes měla Sabine vlasy rozpuštěné a rozvláté, bez šátku. Na sobě měla lehké bílé šaty, v tom stínu to klidně mohla být i noční, nebo dokonce spodní košílka. Zpomalil a měl dojem, že se mu ramena samovolně otočila k ní. Postřehl, že má obuté plátěnky barvy levandule. Očima pak klouzal nahoru po hezky tvarovaných nohou, běloskvoucích šatech až k bledému obličejí orámovanému bujnou hřívou vlasů černých jak uhlí.

„Sleduju tě,“ pustila se do řeči. „Jsi ustavičně v jednom kole.“

„Máme napilno,“ odvětil.

„Upekla jsem košíčky s jahodami. Pojď na chvilku dál a ochutnáš,“ vyzvala ho a ustoupila dozadu. „Musíš mít hlad.“

Pohodil hlavou ke kopci před sebou. „Právě jdu domů na oběd.“

„Tak dobře, dám ti jeden s sebou.“ Pootevřela ústa a spontánně a půvabně se usmála a zase přitom ukázala zuby. Udělala krok zpět, aby mohl volně projít. Zaklapla za ním dveře; zavřenými okenicemi pronikalo dovnitř jen nepřímé šedavé světlo, ve vzduchu vonělo teplé ovoce a med. Sabine se otočila a položila mu ruce na ramena. „Už je z tebe pořádný mužský, Didiere,“ řekla. „Holky tě musí obletovat.“ Kroutil hlavou ve snaze vymyslet nějakou kloudnou odpověď, ale nic ho nenapadlo. Pomalu mu přejela rukama po hrudníku a usmívala se. Didier couvl dozadu a zakoktal: „Kde je váš manžel... *monsieur* Dombasle?“

„Bruno? Je na rybách někde v Morvanu. Vrací se ve středu.“ Znovu k němu přistoupila a nechala ruce klouzat po Didierově hrudi. Přestože se v něm vzedmula touha, odvrátil se, udělal dva kroky a rázem stál u dveří, ruku už už na kovové petlici.

„Radši bych měl jít,“ prohlásil.

„Tak dobře,“ konstatovala Sabine. „Ale přijď si pro ten zákusek později. Až vychladne, bude ještě lepší.“ Svým zvláštním způsobem se na něj opět usmála, načež Didier otevřel těžké dřevěné dveře a vyšel na cestu.

Když se odpoledne do vinohradu vrátil, pořád pokukoval po domě Dombaslových. Byl z té dřiny celý udýchaný, a jak se pohyboval mezi řádky vinné révy a těžkými botami s tlustou podrážkou drtil hroudy jílovité hlíny, nasával přirozenou vůni země. Cítil také divoký tymián, hluboko zakořeněný v suché půdě a obsypaný drobnými fialovými květy, jejichž vůně se mísila s vůní rozmarýnu a dalších bylinek vyrůstajících všude možné na neosázených plochách. Slunce už bylo hodně nízko, když se nad planinou zvedl vítr a přinesl trochu chladu, ale Didier to ani

nezaznamenal. Vnímal jenom prořídle paprsky slunce, které tančily kolem něho po keřích révy, vzhůru po stráni a až k onomu domu, na němž zůstávaly okenice pevně zavřené.

Vrozená slušnost dítěte Didierovi nedala a na okamžik zaváhal, jestli se cestou domů nemá pro nabízený moučník u Sabine zastavit. Avšak tělo, které nepřestávalo cítit dotek jejích rukou, mu vzápětí napovědělo, že je záhodno držet se v povzdálí. Když se pohyboval poblíž starého hospodářského stavení, kde nyní bydlel Manu, uvědomil si, že jeho bývalý spolužák je jen o dva roky starší než on, a příjemná jiskřička touhy, která na chvilku vzplála, se rozprskla při pomyšlení, že Sabine je tak stará, že by mohla být jeho matkou. Aby nemusel kolem jejích dveří, vydal se za soumraku dlouhou oklikou přes vinohrady a olivové háje a potom po pěšině vedoucí pod hradbami.

Další sobotu Didier pracoval na jiném poličku s vinnou révou. Dostal za úkol vyvazovat mladé kmínky k drátěnému vedení, které otec v týdnu natáhl. Byl právě skloněný ke spodnímu drátu, když vtom něco zašustilo a současně mu před očima kmitlo cosi růžového. Narovnal se a zjistil, že vedle něj stojí Sabine. Tentokrát měla černé vlasy sčesané dozadu a stočené do lesklé spony a byla v narůžovělých bavlněných šatech s potiskem drobných kytiček. Její bílý krk vypadal jako bleďá hrud' divokého ptáka a Didierovi se zezdálo, že na něm vidí záchvěvy tepu.

„Nestavil ses pro ten zákusek,“ řekla. „Musela jsem ho sníst sama.“

„Omlouvám se. Zapomněl jsem.“

„To nic. Zajímavé, vaření nesnáším, ale pečú ráda. A tím, jak je Bruno věčně pryč, vyvařovat nemusím, a místo toho pojídám *pâtisserie*. Asi jsem prostě lenivá hospodyně. Tady máš!“ Vytáhla z kabely balíček v bílém lněném ubrousku. „Přinesla jsem ti *petit goûter*. Jenom něco malého na chuť.“ Ubrousek rozložila a podávala mu čtvercový řez čokoládového dortu. „Říkala jsem si, že